

Medlem for Kjøbenhavn, skal jeg udtale, at jeg har ikke forelagt de to Forslag, som tidligere have været forelagte, i Nar, fordi jeg ikke saa rettere, end at de dog ikke kunde gennemføres, og saa syntes jeg, det var uundværendigt Spild af Tid og Kræfter at komme frem med dem igjen, men det er Ministeriets bestemte Hensigt at forelægge disse Forslag i den følgende Samling. Nu vilde det være interessant for Administrationen at faae at vide — der bliver næppe Tid til det, jeg vil blot udtale, at interessant var det at faae at vide — om man fra dette høie Things Side ogsaa skulde ønske til næste Nar ikke alene at faae Forslag forelagte om disse høiere Anstalters Vænningsforhold, med hvad dermed staar i Forbindelse, men ogsaa at faae Forslag forelagte om de af mig nu nylig nævnte Skoler, særlig naturligvis de, der vedkomme mig — andre kan jeg ikke tale om — altsaa Fortættelses-skoler, Folkehøiskoler, maasse ogsaa Realskoler. Det vilde være interessant for Administrationen at faae det at vide; thi da kunne jo saadanne Forslag blive udarbejdede og forelagte, og saa var det maaste muligt, at det ene Forslag kunde drage det andet med sig, saa at man kunde faae det Hele i Orden paa det Punkt. Jeg ser nemlig ikke — i saa Henseende er jeg ikke enig med det ærede Medlem for Kjøbenhavn — at der er tilstrækkelig Grund til at fremhæve det politiske Moment saa stærkt, som det forekom mig, at han gjorde, det Moment nemlig, at man i det Hele ikke kunde gaa til at lovgive paa disse Omraader, før man fik et politisk Dvgjør. Det forekommer mig ikke; men staar det høie Ting paa det Standpunkt, saa vil det jo ikke være til Stade, at Administrationen faar det at vide, saa veed man, hvad man i den Henseende har at rette sig efter. Jeg tror imidlertid, ikke, der er tilstrækkelig Grund dertil. Jeg forstaar meget vel, at man sætter en Reform af denne Art af Skoler i Forbindelse med de andre Skoler, jeg har nævnt, maaste ogsaa med en Reform af Undervisningen ved Universitetet og polyteknisk Væreanstalt, men det forekommer mig ikke nødvendigt at lade det politiske Moment her træde til. Den politiske Strid forekommer mig ikke at burde lægge Mere øde end nødvendigt er. Jeg kan altsaa kun slutte med at tilraade det høie Thing at lade Sagen gaa over til anden Behandling. Videre vil Tiden jo ligefrem ikke tillade, at den kan komme i Nar.

Matzen: Naar det ærede 2det Medlem for 11te Kreds (Schroder) omtalte, at Grundtvigs Indstilling var optagen i det af ham og en anden Mand udgivne Tidsskrift, og at

den var sendt Rigsarkivar Jørgensen og af ham omdelt, er det ganske rigtigt. Jeg har faaet et Exemplar af denne Afhandling netop fra Rigsarkivaren, og jeg har ikke vidst, at den saaledes direkte skyldtes det ærede Medlem, men jeg vil benytte Leiligheden til at takke for den. Naar jeg ikke fremhævede, hvorledes jeg havde faaet den, var det, fordi jeg mente, at det var en privat Sag, jeg ikke var berettiget til særlig at fremhæve. Naar den ærede Taler erklærede, at det glædede ham, at jeg lagde saa megen Vægt paa Grundtvigs Ord, vil jeg sige, at det gjør jeg, fordi jeg har fundet meget Godt og Fornuftigt i det, som denne Mand har udtalt. Og naar jeg er imod Folkehøiskolernes Udvikling, saaledes som denne er foregaaet, er det, fordi jeg beklager, at de, der saa gjerne ville kalde sig efter denne Mand, efter min Opfattelse, i saa ringe Grad have fastholdt hans Mand, men tværtimod i saa høi Grad have fraveget den. Det er det, der har bevirket og vil bevirke, at baade Partiet og det Arbejde, det har gjort, er, saavidt jeg skønner, i Tilbagegang. Det var ikke et Angreb paa det ærede Medlem personlig, skjøndt ganske vist den Skole, for hvilken han er Forstander, ikke har været udenfor Betragtning, men det var et Angreb paa den Mand, der raader paa en stor Del af Høiskolerne, og som har givet sig Udslag ved saa mange Leiligheder, ikke blot ved Foredrag af danske Mænd, men ogsaa ved indkaldte Udlændinge til saadant Niemed, at jeg ikke behøver at føre videre Bevis derfor. Men jeg vil tilføie, at jeg ganske vist tror, at Tiden har medført sine Erfaringer, og at jeg ogsaa haaber, at Udviklingen vil gaa i en anden og bedre Retning, end den har været paa en stor Del af Skolerne efter min Opfattelse.

Naar den høitærede Minister mente, at jeg havde fremdraget det politiske Moment saa stærkt og sagt, at der formentlig ikke var Grund til at inklade sig paa denne Lovs Forhandling, før man var kommen til politisk Enighed, maa jeg tillade mig at fremhæve, at den Sammenhæng, hvori jeg kom til at tale om det politiske Moment, var den, at jeg drøftede den Grund, hvorfor man særlig skulde vedtage dette Lovforslag, nemlig for derved at fjerne et Stridsspørgsmaal paa Finantsloven, og i denne Sammenhæng mener jeg, at det var ganske naturligt at sige, at selv om vi vedtog dette Lovforslag og saaledes fik ryddet et af Stridsspørgsmaalene af Veien, vilde der dog ikke være Udsgit til, at der derved var opnaaet, at vi overhovedet vilde være blevne enige. Det er fordi dette Lovforslag angaaende Statsstilfud til Folkehøiskolerne har været et af de politiske Strids-